

Els qui no corresponen

La llengua literària ja ha desistit fa temps de l'ús del terme relatiu *qui* com a subjecte personal del verb en les oracions relatives dites adjectives, és a dir, aquelles que representen un complement — determinatiu o explicatiu — de l'antecedent. Però, malgrat tot, hi ha encara qui, per convicció personal o per desconeixença de la normativa, recorre usualment al relatiu fort *qui* per a la funció que hem indicat, especialment quan es tracta d'oracions relatives explicatives, això és, que no serveixen per a determinar l'antecedent sinó per a explicar-ne alguna cosa, tal com podem veure en els exemples següents: «El president va cedir la paraula al senyor Puig, qui va exposar els seus motius de queixa», «Van avisar el metge d'urgència, qui va arribar al cap de poca estona». En aquests casos, els termes relatius adequats són el relatiu feble *que* o bé el compost *el qual*... *al senyor Puig, que (o el qual) va exposar els seus motius de queixa, ...el metge d'urgència, que (o el qual) va arribar al cap de poca estona*. Són, doncs, dues possibilitats que sembla que fan prou innecessària una tercera solució, que trobem, és cert, en la llengua antiga, però que si algú s'havia entestat a voler mantenir en la llengua moderna és perquè se supeditava deliberadament al sistema del francès. Preceptivament, en les oracions relatives adjectives, el terme *qui* representa únicament complements introduïts per una preposició: *La persona*

a qui ho vaig dir..., La nota amb qui anava..., Et metge en qui confia..., L'autor de qui parlen...

Però si admetien el terme *qui* com a subjecte personal d'una oració relativa adjectiva, hauria de poder representar també antecedents revestint la forma del plural, — masculí o femení —, cosa que sembla que és més aviat evitada. Ningú no sol escriure, efectivament, frases com «Hi van assistir les autores del llibre, qui van dir uns mots de gràcies». Si en il·loc de *qui* recorren a *que* o bé a *els quals* (en aquest cas, *les quals*) ja no cal insistir-hi. Ara: n'hi ha que, sens dubte amb el desig inconscient d'ésser conseqüents amb la solució del singular, recorren aleshores als conjunts *els qui* i *les qui* — «...les autores del llibre, les qui van dir uns mots de gràcies» —, cosa que representa una incorrecció que s'hauria d'evitar encara més rigorosament. *Els qui* i *les qui* (com *el qui* i *la qui*) són relatius amb un valor substantiu o absolut, és a dir, no admeten antecedent i, per tant, no s'han d'usar mai en oracions que volen ésser adjectives. Cal veure que un període com «Ho van dir al mestre, el qui s'ha enfadat molt» no representa una construcció lligada sinó un mer acoblament de dues oracions, la segona d'elles incompleta, sense cap nexa o lligam. Per tot plegat, doncs, sembla enraonat de prescindir definitivament del relatiu *qui* en el cas de què ens hem ocupat.

Albert Jané